

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265

Fax
(0320)-265260

E-mail
provincie@Flevoland.nl

Website
www.flevoland.nl

Remover B.V.

Meander 251
6825 MC ARNHEM

Verzenddatum
16 augustus 2017

Bijlagen
1

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2104018

Onderwerp

Ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming voor het vernielen van nesten van de huismus i.v.m. de sanering van asbestdaken in de Haf in Lelystad

Geachte

Op 30 mei 2017 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing, in het kader van de Wet natuurbescherming ontvangen voor de huismus in verband met de sanering van asbestdaken in Lelystad.

Wij hebben uw aanvraag beoordeeld op basis van de in artikel 3.3 eerste lid van de Wet natuurbescherming genoemde voorwaarden en criteria, op grond waarvan een ontheffing kan worden verleend. Deze beoordeling heeft ertoe geleid dat wij hebben besloten de door u aangevraagde ontheffing te verlenen. Hierbij treft u ons besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

drs. M.G.E.C. Overmars

A.M. Meijer

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN van Flevoland op een verzoek voor een ontheffing op grond van artikel 3.3 Wet natuurbescherming

Inhoudsopgave

A. Onderwerp aanvraag

B. Wettelijk kader Wet natuurbescherming

C. Beleid Provincie Flevoland

D. Omschrijving en beoordeling aanvraag

E. Kennisgeving en afschriften

F. Besluit

G. Bezwaar

H. Ondertekening

Bijlage 1: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bijlage 2: Locaties waar nestkasten zijn opgehangen door Remover

Bijlage 3: Locaties waar de extra dakramen worden gerealiseerd en de speciale nok wordt aangebracht met openingen voor de huismus.

Bijlage 4: eisen die aan 3-voudige mussennestkasten worden gesteld

A. Onderwerp aanvraag

U heeft voor de sanering van asbestdaken in de wijk Haf in Lelystad bij de Provincie Flevoland ontheffing aangevraagd voor het vernietigen van verblijfplaatsen van de huismus, omdat onder deze daken huismussen broeden. Vanwege gezondheidsrisico's wordt asbesthoudend materiaal als dakbedekking verboden vanaf 2024. Een van de soorten die erg graag gebruik maakt van de ruimte onder de dakplaten is de huismus. Daar vindt hij bescherming voor roofvogels en nestgelegenheid.

Op 30 mei 2017 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing, in het kader van de Wet natuurbescherming ontvangen voor de huismus in verband met de sanering van asbestdaken in Lelystad. Bij de aanvraag horen de volgende bijlagen:

- aanvraagformulier Wet natuurbescherming;
- Rapport inventarisatie huismus Haf in Lelystad;
- de zienswijze van Econsultancy over het Flora en faunaonderzoek van de Haf in Lelystad.

Aanvullend op de aanvraag heeft u op 21 juni 2017 een email gestuurd met aanvullende informatie over:

- het plaatsen van nestkasten in het gemeentegroen;
- het uittreksel van het handelsregister van Remover B.V.;
- het uittreksel van het handelsregister Ab ovo Holding B.V.;
- het uittreksel van het handelsregister VMG Holding BV;
- de gemeente Lelystad heeft per brief (kenmerk U17-104466) aangegeven dat er momenteel een vleermuizeninventarisatie uitgevoerd wordt in o.a. de Haf. Als blijkt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de Haf dan zal de gemeente een ontheffing voor vleermuizen aanvragen.

B. Wettelijk kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) is het nationale wettelijke kader voor de soortenbescherming van in Nederland in het wild levende planten en dieren. De Wnb geeft algemene beschermingsmaatregelen met de zorgplicht (artikel 1.11) en de actieve soortenbescherming (artikel 1.12)

Artikel 1.3 lid 1 luidt: Ingeval Gedeputeerde Staten ingevolge het bepaalde bij of krachtens deze wet bevoegd zijn tot het nemen van een besluit met betrekking tot projecten of handelingen, zijn, tenzij anders bepaald, bevoegd Gedeputeerde Staten van de provincie waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht. Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn gezien artikel 1.3 lid 1 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag voor de onderhavige handeling.

In hoofdstuk 3: soorten, worden drie beschermingsregimes aangegeven: de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 tot en met 3.4), de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 tot en met 3.9) en de andere soorten (artikel 3.10 tot en met 3.11).

De soort waarvoor ontheffing is aangevraagd van de in de Wnb genoemde verboden, valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.

Vogels

Hiervoor gelden de volgende verboden:

- opzettelijk doden of vangen (art 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels weg nemen (artikel 3.1 lid 2);
- eieren rapen en deze onder zich hebben (art. 3.1, lid 3);
- opzettelijk storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van i instandhouding. (art. 3.1 lid 4 en 5).

GS kunnen op basis van art. 3.3 Wnb ontheffing verlenen, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is geen andere bevredigende oplossing voor handen;
- de ontheffing is nodig:
  - in verband met de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - ter bescherming van flora en fauna;
  - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

C. Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland

Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016

In de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016 zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft voortvloeiende uit de Wnb.

Beleidsregels uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016

De beleidsuitgangspunten voor het verlenen van ontheffingen van de Wnb zijn opgenomen in de Beleidsregels Wet natuurbescherming.

D. Omschrijving en beoordeling aanvraag

D.1 Aanvraag ontheffing

D.1.1 Omschrijving van het project

De werkzaamheden bestaan uit het volledig verwijderen van de bestaande asbesthoudende dakbedekking, het ten dele vervangen van dakramen en doorvoeren en vervolgens het reinigen van het onderdak volgens het protocol voor asbest saneerders. Vervolgens wordt een gelijksoortige dakbedekking en hulpstukken geplaatst en worden dakramen aangebracht en doorvoeren. De werkzaamheden duren een week per blok woningen. De werkzaamheden vinden plaats in de Haf 1-84.

D.1.2 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Er is een inventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van huismussen in de Haf. Het onderzoek is uitgevoerd conform de soortenstandaard van de huismus. Er is alleen een verkennend onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen. Door de gemeente Lelystad wordt momenteel een vleermuizeninventarisatie uitgevoerd in o.a. de Haf. Als blijkt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de Haf dan wordt door de gemeente Lelystad een ontheffing voor vleermuizen aangevraagd.

Huisumus

Er zijn 13 nesten (negen adressen, zie bijlage 2) in de Haf in Lelystad van de huismus aangetroffen. De mussen broeden op twee locaties in de dakconstructie, namelijk bovenaan het open dak en boven de dakramen.

Vleermuizen

Uit het verkennend onderzoek is naar voren gekomen dat er mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Hier wordt door de gemeente Lelystad nader onderzoek naar gedaan.

D.1.3 Voorgenomen mitigerende maatregelen

U heeft in de aanvraag en uw aanvullende email de volgende mitigerende maatregelen aangegeven:

- met de planning van de sanering van asbestdaken in de Haf is rekening gehouden met het broedseizoen van de huismus, de sanering vindt plaats vanaf eind september 2017. Voor de huismus wordt de periode april-augustus aangehouden als broedperiode;
- er zijn 12 3-voudige nestkasten opgehangen in de Haf (zie bijlage 3);
- bij acht woningen worden extra dakramen aangebracht, waarboven de huismus kan broeden (zie bijlage 3);
- op ieder woningblok worden de daken afgesloten met een g-nok. Door het afsluiten van de daken met een g-nok is het niet meer mogelijk voor mussen om te broeden aan de bovenzijde van de daken. Aan de beide zijden van de daken blijven er ruimtes open voor de huismus (diameter 32-35 mm).

D.1.4 Alternatieven voor realisatie van het project

Het uitvoeren van de asbestsanering is wettelijk verplicht, locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Alternatieve plannen voor de sanering zijn geen optie die leiden tot een situatie zonder overtredingen. Het enige mogelijke alternatief is het slopen van de bebouwing en plaatsen van nieuwbouw. Dit zou echter even nadelig of nadeliger uitpakken voor vleermuizen en broedvogels dan het saneren van de daken. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor de huismus en overige broedvogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

De planning is volledig aangepast aan de functies die de planlocatie heeft voor broedvogels. De sanering vindt buiten het broedseizoen plaats.

D.1.5 Wettelijke belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'ter bescherming van flora en fauna'.

U motiveert dit belang als volgt:

'Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland van overheidswege verboden. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest. Particulieren, bedrijven en (overheids-)instellingen mogen in 2024 geen asbestdaken meer bezitten. De maatregel moet gezondheidsproblemen door asbest voorkomen. Het verwijderen van de asbestdaken en herplaatsen van soortgelijke vezelcementgolfplaten geeft een asbestvrije omgeving voor mens en dier. Door asbest regelgeving is het reinigen van het complete onderdak noodzakelijk en moeten de nesten worden verwijderd. Er is een maatschappelijk belang om ontheffing te verlenen. 84 bewoners hebben zich ingespannen en verenigd om dit samen te doen en staan voorbeeld voor hoe dit in Nederland kan.'

D.1.6 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om nesten en rustplaatsen te vernielen, of te beschadigen of weg te nemen

D.1.7 Periode

U heeft de ontheffing aangevraagd voor de periode september 2017-september 2018. U heeft in uw aanvraag geen maatregelen opgenomen voor het uitvoeren van werkzaamheden in het broedseizoen van de huismus. Voor het werken binnen het broedseizoen zouden vooraf maatregelen dienen te worden uitgevoerd om te voorkomen dat vogels broeden, ook dient er dan een ecologische check te worden uitgevoerd. Om deze reden wordt de ontheffing verleend tot 15 maart 2018, zodat niet binnen het broedseizoen wordt gewerkt.

D.1.8 Bevoegdheid

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van de provincie Flevoland. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

D.1.9 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

D.2 Inhoudelijk beoordeling

D.2.1 Toetsing invloed project op soorten

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd volgens de soortenstandaard. Hierbij is gelet op nestindicerend gedrag. Het uitgevoerde onderzoek is voldoende om de aanwezigheid van nesten en rustplaatsen te kunnen bepalen.

Er zijn 13 nesten op 9 locaties aangetroffen in de Haf (zie bijlage 2). Deze nesten worden door de sanering vernield. De tuinen zijn een belangrijk foerageergebied. De aanvrager geeft aan dat hij alleen de daken saneert en de tuinen ongemoeid blijven.

In de voorbespreking van uw deze aanvraag is geconstateerd dat te weinig onderzoek is verricht naar het voorkomen van vleermuizen. De gemeente Lelystad heeft landschapsbeheer Flevoland opdracht gegeven voor de natuurinventarisatie in de 1200 asbest gedekte woningen in Lelystad. Dat zijn dus ook de woningen in de Haf waar het in de deze ontheffing om gaat.

De gemeente Lelystad heeft u aangeboden, indien nodig, aanvullend de ontheffing voor vleermuizen aan te vragen. Daarnaast heeft u toestemming gekregen van de gemeente de gegevens van de gemeente van de natuurinventarisatie te gebruiken om aan te tonen dat er voldoende onderzoek is gedaan voorafgaand aan de sanering van de daken. De werkzaamheden in de Haf mogen niet starten voordat dit onderzoek is afgerond en een eventueel benodigde ontheffing is verleend.

D.2.2 Toetsing mitigerende maatregelen

Huismus

Het plan voorziet in het vervangen van de daken buiten het broedseizoen van de huismus. Per broedplaats die verdwijnt worden twee alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd in de vorm van nestplaatsen boven de nieuwe dakramen en ruimtes die ontstaan bij toepassing van de speciale nok bij de plaatsing van het nieuwe dak (zie bijlage 3).

Volgens het kennisdocument huismus gebruiken huismussen hun rustplaatsen jaarrond. Hierdoor kan het gehele jaar als kwetsbare periode voor de huismus worden beschouwd. De meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode. Deze periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Perioden met vorst in de winter kunnen ook aangemerkt worden als kwetsbare periode. We nemen het realiseren van alternatieve nest- en rustplaatsen en het werken buiten het broedseizoen en buiten een periode van vorst om deze reden op als voorschrift.

Volgens het kennisdocument huismus moet voor de periode dat de werkzaamheden plaatsvinden ook voor vervangende nestgelegenheid gezorgd worden om zo de tijdelijke achteruitgang van de functionaliteit zo beperkt mogelijk te houden. Dit betekent dat in aanvulling op de plaatsing van definitieve verblijfplaatsen, voor elk verloren gegaan nest, minimaal twee tijdelijke nestmogelijkheden gerealiseerd moeten worden. Dat betekent in dit geval dat twee maal 13, dat zijn 26 voor de huismus geschikte tijdelijke rustplaatsen noodzakelijk zijn. Deze zijn al gerealiseerd (24 juni 2017), in de vorm van 12 nestkasten (bijlage 2). Het betreft hier 3-voudige mussenhotels, met samen 36 broedplekken). Deze additionele maatregelen nemen we op als voorschrift. In dit voorschrift is ook een gewenningsperiode opgenomen. Huismussen hebben de tijd nodig om aan nieuwe verblijfplaatsen te wennen. Gedurende deze gewenningsperiode moeten zowel de oorspronkelijke situatie als de nieuw aangebrachte tijdelijke vervangende voorzieningen beiden aanwezig zijn. Hierdoor kunnen de huismussen de voorzieningen ontdekken en verkennen voor de ingreep wordt uitgevoerd. Een voldoende lange gewenningsperiode is nodig om een voldoende succes van de maatregelen te waarborgen. Hoe dichter de vervangende verblijfplaats bij de oorspronkelijke verblijfplaats wordt gerealiseerd, hoe groter de kans is op succes. Het kennisdocument huismus noemt een gewenningsperiode van drie maanden.

D.2.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

Er is ontheffing nodig vanwege het beschadigen en vernielen van nestplaatsen van de rustplaatsen van de huismus. Deze soort valt onder het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.

Het is noodzakelijk om de daken te saneren (zie paragraaf D1.5). Hierdoor is het niet mogelijk de overtreding te voorkomen.

D.2.4 Zijn er andere bevredigende oplossingen mogelijk

Het uitvoeren van de asbestsanering is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Er is geen andere wijze voor sanering mogelijk die de verblijfplaatsen van de huismus ongemoeid laat. Asbest is aanwezig en wordt verwijderd. Volgens de asbestinventarisatie zit de asbest in het gehele dak, waardoor het dak eraf moet om de dakplaten te verwijderen. De werkwijze is erop gericht om de gevolgen voor beschermde soorten tijdens de werkzaamheden tot een minimum te beperken. De planning is volledig aangepast aan de functies die de planlocatie heeft voor broedvogels.

D.2.5 Toetsing aan het wettelijk belang

De aanvrager gaat voor de huismus uit van het wettelijk belang 'volksgezondheid en openbare veiligheid'. Wettelijk is vastgelegd dat het asbest uiterlijk 2024 moet zijn verwijderd. Dit geldt alleen voor de dakdelen die in contact staan met de buitenlucht. Dat is hier van toepassing.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijke belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

D.2.6 Staat van instandhouding

Er zijn negen verblijfplaatsen aangetroffen. Huismus is een algemene soort in Nederland en komt ook in Lelystad veelvuldig voor. Door de mitigerende maatregelen worden voldoende alternatieve verblijfplaatsen aangeboden. Hierdoor blijven de locaties dezelfde functies bieden aan de huismus en komt de lokale staat van instandhouding niet in gevaar.

D.2.7 Wettelijk kader

Op basis van hoofdstuk 3 van de Wnb zijn vrijstellingen mogelijk van verschillende verbodsbepalingen bij projecten of andere handelingen. Deze vrijstellingen kunnen de minister van economische zaken meestal bij Algemene Maatregel van Bestuur verlenen. Provinciale staten regelen vrijstellingen per verordening.

In onze provincie zijn vrijstellingen geregeld in de verordening. Voor huismus blijft ontheffing vereist.

Er wordt ontheffing verleend voor de huismus, voor artikel 3.1 lid 2 van de Wnb. Op grond van artikel 3.8, lid 5 onder c, van de Wnb worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Ontheffing voor soorten die genoemd worden in bijlage IV van Vogelrichtlijnsoorten wordt slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. Het ontbreken van een andere bevredigende oplossing en de toetsing van het wettelijk belang hebben in D2.4 en D2.5 plaatsgevonden. De staat van instandhouding is in D2.6 getoetst.

D.2.8 Conclusie

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de huismus kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

E. Kennisgeving en afschriften

Van dit besluit zal conform artikel 3:42 tweede lid van de Algemene wet Bestuursrecht door ons kennis worden gegeven door middel van publicatie in de Flevopost editie Lelystad en op de website van de Provincie Flevoland.

Afschriften van dit besluit worden verzonden aan:

- Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek;
- Gemeente Lelystad;
- Stichting Dierbaar Flevoland;
- Landschapsbeheer Flevoland;
- Vogel- en natuurwacht Flevoland.

F. Besluit

Overwegende, dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat door sanering van asbestdaken in de wijk Haf in Lelystad geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de huismus, hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland op grond van artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming besloten om aan Remover B.V. ontheffing te verlenen voor vernielen van nesten van de huismus.

Deze ontheffing is geldig vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 15 maart 2018.

Aan deze ontheffing worden de volgende voorschriften verbonden:

Voorschriften

1. Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 5.4 Wnb worden gewijzigd of ingetrokken.
2. De ontheffinghouder neemt direct contact op met ons via het emailadres wetnatuurbescherming@flevoland.nl en de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek (OFGV) via het emailadres handhaving@ofgv.nl als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als weergegeven in de aanvraag noodzakelijk zijn.
3. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder en/of haar rechtsopvolgers en/of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder en/of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
4. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn. Op verzoek van de bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren moet deze worden getoond.
5. De ontheffinghouder dient drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden per verloren gaande verblijfplaats twee tijdelijke verblijfplaatsen aan te bieden (26 in totaal). Deze kasten moeten tenminste drie maanden blijven hangen na beëindiging van de werkzaamheden. De locaties waar de tijdelijke verblijfplaatsen worden aangeboden staan vermeld in bijlage 3. De datum van verwijdering van de kasten moet worden gemeld aan handhaving@ofgv.nl.

6. Daarnaast dient ontheffinghouder acht permanente alternatieve nestplaatsen te realiseren door extra dakramen en speciale nokken te plaatsen in de gerenoveerde gebouwen. De locaties van de extra dakramen en speciale nokken wordt weergegeven in de kaart in bijlage 3.
7. De nokken dienen 10 jaar toegankelijk te blijven voor de huismus.
8. De werkzaamheden moeten uitgevoerd worden in overeenstemming met voorgaande voorschriften en onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.
9. De ontheffinghouder moet een ecologisch werkprotocol opstellen met daarin bovengenoemde voorschriften en de planning in verband met de te nemen maatregelen. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, moeten van het ecologisch werkprotocol op de hoogte worden gesteld. U moet het ecologisch werkprotocol minimaal één week voorafgaand aan de werkzaamheden ter goedkeuring aanbieden via het e-mailadres handhaving@ofgv.nl en wetnatuurbescherming@flevoland.nl. In de onderwerpregel vermeld u Wet natuurbescherming en ons kenmerk van de ontheffing.
10. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden dient het onderzoek naar vleermuizen in de Haf naar de Provincie Flevoland en de OFGV te zijn toegestuurd (via wetnatuurbescherming@flevoland.nl en handhaving@ofgv.nl) en dient een eventueel benodigde ontheffing voor vleermuizen te zijn verleend. U kunt pas starten nadat u een ontvangstbevestiging van de Provincie Flevoland heeft ontvangen.
11. De werkzaamheden mogen niet met vorst worden uitgevoerd.
12. De nestkasten die zijn opgehangen dienen te voldoen aan de in Bijlage 4 genoemde afmetingen.
13. De speciale nokken dienen te voldoen aan de eisen zoals weergegeven in de afbeelding in Bijlage 3.
14. In de daken worden acht extra dakramen geplaatst. Boven ieder dakraam (bestaande en nieuw te plaatsen dakramen) moet het golfplaten dak open blijven, zodat huismussen onder het dak kunnen gaan broeden.

G. Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

H. Ondertekening

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

drs. M.G.E.C. Overmars

de voorzitter,

A.M. Meijer

Bijlage 1: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de Voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo' n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is. Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.

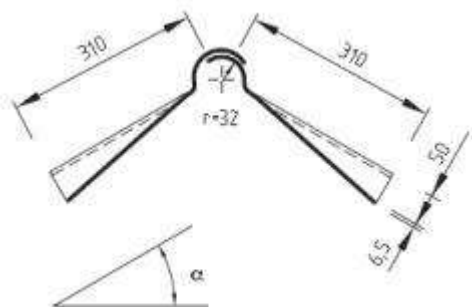
Bijlage 2: Locaties waar nesten van mussen zijn aangetroffen, 9 nesten totaal

Bijlage 3: locaties waar de extra dakramen worden gerealiseerd en de speciale nok wordt aangebracht met openingen voor de huismus. Tevens locaties waar op 24 juni 2017 12 stuks 3-voudige nestkasten zijn opgehangen door Remover

Plaats en adres dakramen D, 8 stuks, plaats 3-voudige mussenhotels, 12 stuks, 36 broedplaatsen

Schets van de dakconstructie. De straal van de nok is 32mm. Dit betekent dat de minimale opening circa 50x50mm netto zal zijn. Hierbij is rekening gehouden met montage variabele.

Bijlage 4: eisen die aan 3-voudige mussennestkasten worden gesteld

De nestkast moet ongeveer voldoen aan de volgende binnenmaten 12x12x26 cm per nest. De kast bestaat uit drie nesten. De lengte is dus totaal $12 \times 3 = 36$ cm.

Eén invliegopening plaatst u aan de voorkant. De andere twee invliegopeningen plaatst u aan iedere zijkant.

De doorsnede van de invliegopening moet 3,5 cm zijn.

De afstand tussen bodem en invliegopening is ongeveer 20 cm. De aanbevolen houtdikte is 18 mm. Een nestkast kunt u het beste ophangen met de invliegopening naar het noord-oosten, zodat op het heetst van de dag de nestkast in de schaduw hangt. De hoogte is niet zo van belang. Zorg er wel voor dat katten er niet bij kunnen.

U kunt de buitenkant van de nestkast behandelen met een (milieuvriendelijke) verf of beits. Het is goed om het dak of één van de zijkanten scharnierend te maken. U kunt dan na het broedseizoen (september/oktober) de nestkast goed schoonmaken met heet water en een borstel. De nestkast is dan weer klaar voor het volgende seizoen en bovendien kan hij dan in koude nachten dienen als slaapplek. Pas wel op wat oude nesten zijn vaak haarden van vlooiën en luizen.